

25 lat nauczania o żywieniu klinicznym w naszej Uczelni

W roku akademickim 1993/94 dzięki inicjatywie prof. Wiesławy Łysiak-Szydłowskiej, która była wówczas kierownikiem Samodzielnej Pracowni Diagnostyki Laboratoryjnej Akademii Medycznej w Gdańsku (AMG) oraz przychylności ówczesnego rektora Akademii Medycznej w Gdańsku prof. Zdzisława Wajdy, rozpoczęto nauczanie przedmiotu diagnostyka zaburzeń żywienia. Był to pierwszy krok do powołania Zakładu Żywienia Klinicznego i Diagnostyki Laboratoryjnej, który ostatecznie uzyskał taką nazwę w 1996 r., również w tym roku nastąpiła zmiana nazwy nauczanego przedmiotu na żywienie kliniczne. Był to niezwykle ważny krok w kierunku nauczania żywienia klinicznego na uczelniach medycznych w Polsce. AMG była pierwszą uczelnią, która wprowadziła przedmiot obejmujący tego typu zagadnienia dla studentów medycyny i do dziś jest wzorem dla innych uniwersytetów medycznych w tym zakresie.

W roku 2007 po przeniesieniu Zakładu z Wydziału Lekarskiego na nowo powstały Wydział Nauk o Zdrowiu oraz

w związku z utworzeniem studiów I i II stopnia na kierunku dietetyka zaistniała potrzeba powołania Katedry Żywienia Klinicznego. W jej skład wchodził Zakład Dietetyki Ogólnej, Zakład Towaroznawstwa Żywności oraz Zakład Higieny Żywności.

W 2011 r. profil działalności dydaktycznej i naukowej poszczególnych Zakładów uległ krystalizacji, co pociągnęło za sobą aktualizację nazw Zakładów. Obecnie w skład Katedry Żywienia Klinicznego, której od 2011 r. kierownikiem jest dr hab. Sylwia Małgorzewicz wchodzi: Zakład Żywienia Klinicznego i Dietetyki, Zakład Towaroznawstwa Żywności (kierownik dr Magdalena Skotnicka), Zakład Biochemii Żywności (kierownik dr hab. Zdzisław Kochan).

Rozwój działalności dydaktycznej i naukowej wymagał zwiększenia infrastruktury. W roku 2016 powstało w budynku nr 15 kilka pomieszczeń laboratoryjnych przeznaczonych specjalnie dla potrzeb studentów kierunku dietetyka oraz powstała nowoczesna pracownia komputerowa w budynku nr 15 przeznaczona nie tylko do nauczania przyszłych dietetyków, ale również prowadzenia szkoleń w zakresie żywienia dojelitowego i pozajelitowego.

Działalność zapoczątkowana w latach 1993-1994 opierała się na szerokiej współpracy prof. Wiesławy Łysiak-Szydłowskiej z prof. Barbarą Krupą-Wojciechowską i jej zespołem oraz z dr. Tomaszem Zdrojewskim. W wyniku tej współpracy powstało kilka istotnych inicjatyw społecznych i naukowych, takich jak Sopcard, NatPol i 400 Miast. A także powołanie stowarzyszenia „QuoVadis”, którego prezesem był red. Stanisław Kubiak. Stowarzyszenie szerzyło idee profilaktyki zdrowia poprzez właściwe odżywianie i zdrowy styl życia. Długoletnia współpraca z prof. Bolesławem Rutkowskim i prowadzoną przez niego Kliniką Nefrologii była bardzo owocna nie tylko w postaci licznych wspólnych publikacji naukowych, ale również w postaci habilitacji dwóch pracowników Kliniki.

Jedną z ciekawszych inicjatyw realizowanych przez Zakład, która objęła wiele Klinik AMG, było badanie *NutritionDay in European Hospitals*. Badanie obejmujące ocenę stanu odżywienia pacjentów hospitalizowanych było prowadzone pod egidą Europejskiego Towarzystwa Żywności Pozajelitowego i Dojelitowego. Nawiązano również współpracę z prof. Jerzym Jankunem (*Urology Research Center* w Toledo w Ohio, USA). Dało to możliwość odbycia stażu naukowego w amerykańskim ośrodku i zaowocowało wieloma publikacjami obejmującymi zagadnienia wpływu składników żywności na procesy metaboliczne organizmu. Szczególnie warto podkreślić wspólne badania dotyczące przeciwnowotworowej aktywności substancji pochodzenia naturalnego.

Rozwój Zakładu nie byłby możliwy bez zaplecza laboratoryjnego i pracy dr Anny Owczarzak oraz Ewy Aleksandrowicz-Wrony, które od wielu lat służą pomocą pracownikom Zakładu oraz bardzo wielu osobom, które realizowały swoje projekty naukowe w laboratorium Zakładu.

Do 2018 r. w Zakładzie powstały 22 doktoraty i 3 habilitacje. Prowadzone projekty obejmowały takie obszary naukowe jak: zaburzenia metabolizmu karnityny w różnych stanach klinicznych, ocena stanu odżywienia w chorobach przewlekłych, zaburzenia równowagi oksydoredukcyjnej, ocena bariery jelitowej, zaburzenia mikrobiomu jelit, leczenie niedożywienia chorych dializowanych oraz chorych z rakiem jelita grubego.

Warto zaznaczyć, że zawsze istniała żywa współpraca Zakładu ze studentami GUMed. Studenci Wydziału Lekarskiego w ramach SKN Żywnienie Kliniczne (opiekun dr Marcin Folwarski) organizują warsztaty *Żywnienie kliniczne*, cieszące się dużą popularnością. Studenci kierunku dietetyka zrzeszeni w kole naukowym (pod kierunkiem

mgr Edyty Wernio), jak również pozostali uczestniczą w organizacji konferencji, w akcjach edukacyjnych w szkołach i przedszkolach, w uczelniach wyższych. Ponadto uczestniczą w badaniach naukowych Zakładu. Na szczególne wyróżnienie zasługuje absolwent GUMed, dietetyk Daniel Kasprowicz, który zaangażował się w pracę dla potrzebujących na Madagaskarze.

Ideą przewodnią zespołu jest rozwój naukowy w zakresie żywienia klinicznego i dietetyki. Profesjonalizm zespołu lekarzy i dietetyków umożliwia udzielanie konsultacji w zakresie żywienia klinicznego (dojelitowego i pozajelitowego) oraz w zakresie diety realizowanych w Uniwersyteckim Centrum Klinicznym oraz w ramach działalności Zakładu. Udział pracowników Zakładu we wprowadzaniu standardów postępowania żywieniowego w Polsce, wiąże się również z poprawą jakości leczenia pacjentów w UCK.

prof. Sylwia Małgorzewicz,
Katedra Żywienia Klinicznego

Nagroda dla prof. A. Szutowicza

Profesor Andrzej Szutowicz, emerytowany kierownik Katedry Biochemii Klinicznej i Zakładu Medycyny Laboratoryjnej otrzymał Nagrodą Specjalną imienia Profesora Jana Sznajda. Profesora uhonorowano za wybitne osiągnięcia w dziedzinie biochemii klinicznej i medycznej diagnostyki laboratoryjnej. Nagroda jest przyznawana przez Fundację Rozwoju Diagnostyki Laboratoryjnej przy współudziale Polskiego Towarzystwa Diagnostyki Laboratoryjnej. Wyróżnienie wręczyli 28 maja br. w Krakowie: przewodniczący komitetu Nagrody, prezes Fundacji dr Gerard Nowacki oraz wiceprezes prof. Milena Dąbrowska. ■

Prof. Milena Dąbrowska (Białystok), prof. Andrzej Szutowicz,
dr Gerard Nowacki